

Later zal iedereen het zich herinneren. Plotseling was het leven van alledag niet meer datzelfde leven zoals het voorheen altijd was geweest. Een virus klopte op de deur en dat onzichtbare wezentje deed de samenleving trillen. Leven was ineens niet meer zo zeker, verbindingen tussen mensen moesten gereguleerd verlopen om die kleine insluiper zo weinig mogelijk kans te geven om toe te slaan en het openbare leven werd een gesloten domein. We leerden drinken met collega's achter een laptop, kregen les van iemand via een digitaal overlegplatform en nog nooit was anderhalve meter zo duidelijk anderhalve meter. Wie daar niet aan mee meende te moeten doen, kreeg een herinnering van 390,00 euro. Saamhorigheid dook weer op en allerlei vormen van creativiteit toonden aan hoe de mens niet voor één gat te vangen is. Hoe zo'n klein en onzichtbaar wezentje in no-time de wereld voorgoed veranderde.

Beste lezers. Op dit moment geven ouders aan dat ze graag willen werken maar mogelijk thuis moeten blijven om voor de kinderen te zorgen. Die op hun beurt vragen om weer naar school te mogen. En overall heeft het coronavirus er voor gezorgd dat we als sociale wezens op zoek moeten naar andere manieren om onze contacten te onderhouden. In het NRC van vandaag, 29 april, staat een artikel waarin staat dat het aantal aanmeldingen binnen de GGZ sterk gedaald is, soms zelfs gehalveerd. Iedereen maakt zich zorgen over de psychische gevolgen en wat beeldbelbehandelingen op de lange duur gaat betekenen. Niet iedereen is erbij gebaat en zeker niet wanneer contact de meest drijvende kracht in de behandeling is. Iedere psychiatrie is sociale psychiatrie en die volgt wat er in bepaalde tijden nodig is. Zullen complottheoriën, isolement-fobieën, pandemievrees, virusangst, sociale onthoudingsabstinentie, spookselvloed en lege pleinsyndroom opgenomen worden in een nieuwe DSM-editie? We zullen zien welke sporen deze tijd zal achterlaten en nemen u als lezer graag mee naar de realiteit die u weer in allerlei artikelen in dit nummer van SP aantreft.

Annet Jansen en **Foke Tangemann** zoeken in hun bijdrage de grenzen op tussen het recht op verwaarlozing en de plicht om je met iemand te bemoeien vanuit de OGGZ. Wanneer gaat bemoeien over in een onnodige aanslag op het grondrecht vrijheid en wanneer laten we iemand in de steek wanneer we niets doen. Hun artikel laat zich lezen als een morele verkenning naar maatschappelijke waarden en zegt iets over de zorgzaamheid van onze samenleving. Of zoals Levinas het verwoordt: iedere samenleving laat zich spiegelen door wat men doet voor mensen die een gemarginaliseerd bestaan leiden.

Elsa van Akker, **Mieke Grootoek** en **Mariëlle van de Ven** onderzoeken hoe we omgaan met mensen die een TBS-maatregel opgelegd krijgen. Nadat ze het systeem rondom TBS besproken hebben, trekken ze conclusies omtrent opsluiten of behandelen en wat hierbij de rol van de SPV moet zijn. Met als uitgangspunt dat door Judith Wolf ooit in de SPV-analen is bijgeschreven, namelijk het voorkomen van marginaliseren als kerntaak van de SPV.

Fleur Joosten, Karin Nijhof, en Marjan Huisman bespreken de dilemma's die hulpverleners tegenkomen die betrokken raken bij (een vermoeden) van kindermishandeling. Hoe moeten hulpverleners omgaan met de meldcode. Maak je het erger door te melden of is dat een taboe? Laat u meenemen in hun artikel en zie wat een verwijzingsindex en signalenkaart hiermee van doen hebben.

Anneke Osinga en Maike Hoekstra laten in hun bijdrage het belang van een "LVB-benadering" in de GGZ zien, zeker nu blijkt dat LVB meer voorkomt dan we in de gaten hebben. Hoe krijgen we door dat er LVB speelt, wat moeten we ermee doen en wat kan het ons opleveren? Het komt in hun bijdrage allemaal aan bod. Inclusief een behulpzame toolkit.

Roberto Murillo Cépeda, Casandra Koelewijn en Yvonne Scheltes beschrijven in hun bijdrage waar de SPV in de praktijk mee van doen kan krijgen wanneer iemand om hulp bij euthanasie vraagt. Het gaat hierbij om de wettelijke eisen die hier aan worden gesteld en daarbij wordt er stil gestaan wat het voor de SPV betekent. Onlangs heeft de rechter van de Hoge Raad een uitspraak gedaan waarbij de vraag van zorgvuldig handelen bij euthanasie aan de orde kwam. Wanneer is er sprake van zorgvuldig handelen en wat betekent het voor de SPV in de praktijk?

Dat GHB-verslaafden hulpverleners met speciale vragen kunnen belasten, blijkt uit het artikel van **Hilde Zoer en Selina Stoelwinder**. Het gebruik van GHB kan leiden tot onnavolgbaar gedrag en binnen de maatschappelijke opvang kan het consequenties hebben om een plek te vinden wanneer men met GHB-gebruik bekend is. Angst voor het onbekende lijkt hierbij een rol te spelen en het zal niet de eerste keer zijn dat de SPV als bruggenbouwer tevoorschijn komt om hierbij een helpende hand te bieden.

Joan Ennes-van Ooijen en Mirjam van der Wal vinden dat zelfonthulling door de SPV in het contact met de betrokkene de gewoonste zaak van de wereld is. Ze geven daarbij aan dat het wel aan specifieke voorwaarden moet voldoen en dat zelfonthulling een bijdrage kan leveren aan het opheffen van het "wij-zij-denken" tussen de betrokkene en de SPV. De SPV als bruggenbouwer (deel 2).

Organisaties, labeling en vooroordelen dragen bij aan de manier waarop we in Nederland tegen verward gedrag aan kijken. Het leidt gemakkelijk tot stigmatisering. Maar hoe is het voor iemand om verward te zijn en dan in contact te komen met een samenleving die nog niet goed in staat is om genuanceerd hier naar te kijken en er een gedifferentieerde aanpak op los te laten. Is de SPV als bruggenbouwer deel 3 aan de orde? **Dieuwke de Hoog-Brinksma en Yvonne Buurman-Bouwmeester** hebben hierop een genuanceerd antwoord in hun artikel over verward gedrag.

In de rubriek **Mediaan** deze keer een verslag van het congres dat op 21 november 2019 plaatsvond in Zwolle onder de titel "*Dokter en de Dood*", waar men nadacht over het levenseinde. **Johnny Douma en Melissa Woudstra** keken mee, haalden de theorie erbij om ons mee te nemen in de actualiteit rond dit thema. Via wilsbekwaamheid, voltooid leven, ethische dilemma's komen de auteurs tot handvatten die leidend zouden moeten zijn voor de SPV. **Marlieke de Jonge** laat zien hoe macht en onmacht dichtbij elkaar liggen. In een persoonlijk verhaal, zoals we dat van haar gewend zijn, neemt ze ons mee vanuit haar jeugd naar het heden en hoe ze zichzelf als overlevingskunstenaar een weg heeft gebaand in de wereld van de psychiatrie. *In verband met de lengte van haar bijdrage publiceren we dat in twee delen. Nu deel 1.*

In de rubriek ***Uit Den Lande*** beschrijft **Marlee de Roo** wat zij meemaakt tijdens de studiemiddag *Macht in de psychische hulpverlening*. Over hoe we oordelen en macht (on)bewust in het contact met betrokkenen zijn werk laat doen.

Mariska Vos en **Corien de Jong** bezochten het congres God, Geluk en de GGZ" op 22 november 2019 en kwamen er met de kreet Jezus/Allah in de behandelkamer?! uit tevoorschijn. In hun bijdrage over het congres kunt u lezen wat bezieling bij mensen teweeg kan brengen. Al spreken de auteurs liever over zingeving.

Tot slot de vaste boekenrubriek waarin **Godelieve van Zijl** vanuit de redactie onder de indruk is geraakt van het boek van Jeroen Brouwers "*Cliënt E. Busken*", waarin een man vanuit zijn (dementerend) wereldbeeld de hulpverlening aanschouwt en beoordeelt. Godelieve schreef eveneens een recensie over het boek van Kiki Wessels "*De verloren strijd*" waarin de zus van de auteur een keuze maakt om haar leven te beëindigen.

Frans van der Lem, eveneens redactielid van SP, hoorde de naam Albert Willem van Renterghem die door Rinus Spruit in de "*De wonderdokter*" geportretteerd wordt, en ging aan de slag om u deelgenoot te maken van zijn herinneringen en ervaring na het lezen van dit boek.

Tot slot nog en tweetal verhalen uit de praktijk in de rubriek Dichterbij.